

Froland kommune

Planstrategi

2020 - 2024

Innhold

Hva er kommunal planstrategi?	2
Planstrategiarbeidet i Froland kommune.....	3
Nasjonale og regionale forventninger	3
FNs bærekraftmål.....	3
Agder 2030	4
Areal- og transportplanen (ATP)	4
Ny kommunelov	4
Strategiske valg – samfunnsutvikling	5
Planer for perioden 2020 – 2024:	19
Regionale planer som involverer Froland kommune, utvalg:	21
Revisjon av kommuneplanen	21
Oppfølging av planstrategien	21

Hva er kommunal planstrategi?

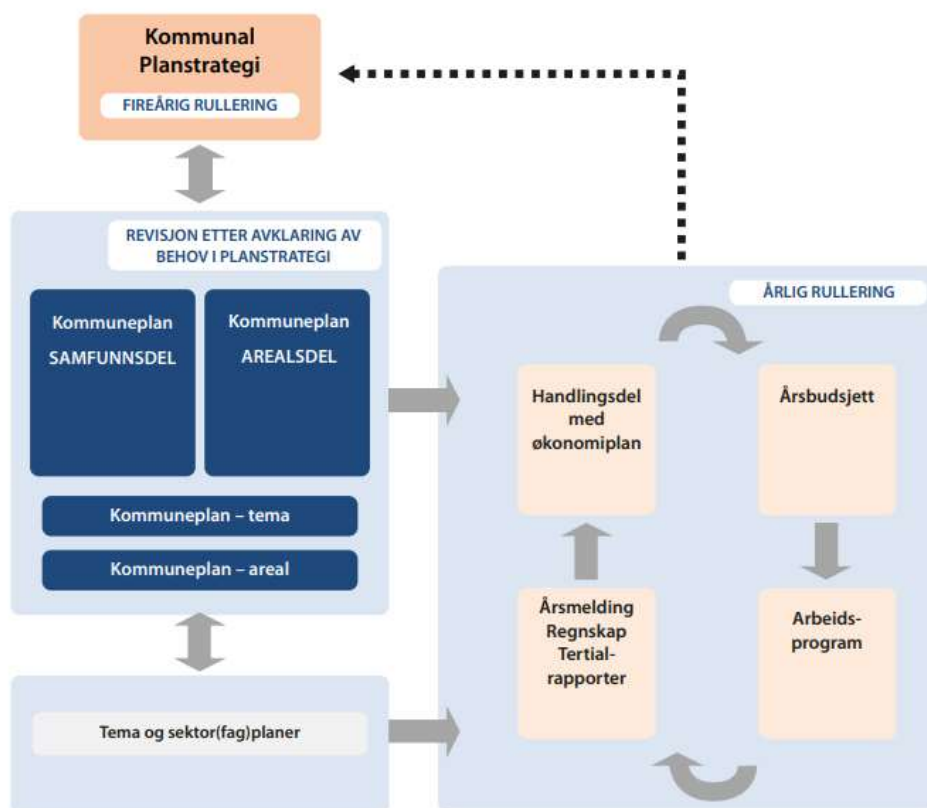
Kommunal planstrategi er et verktøy for kommunestyret til å drøfte og prioritere planoppgaver på overordna nivå i kommunestyreperioden (PBL. § 10-1).

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves, jamfør lovkommentar til plandelen av plan- og bygningsloven § 10-1 om kommunal planstrategi.

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen.

Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling, jamfør lovkommentar til plandelen av plan- og bygningsloven § 10-1 om kommunal planstrategi.

Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen, jamfør lovkommentar til plandelen av plan- og bygningsloven kapittel 11 om kommuneplan.

Figur 1. Kommunal planstrategi i det kommunale plansystemet.

Planstrategiarbeidet i Froland kommune

Planstrategi 2020 baserer seg på tidligere planstrategi fra 2016. Alle virksomhetene har arbeidet med utforming og prioriteringer og tekstene i temaboksene er utformet av de forskjellige instansene. Det er valgt å ha en felles mal for å gjøre strategiarbeidet og prosessen enklere, samt at dokumentet blir enklere å lese og følge opp.

Politikerne har blitt informert om strategiarbeidet, bakgrunn og målsetting. Det var planlagt et politisk arbeidsmøte som ble avlyst pga koronasituasjonen. Det ble foretatt en forenklet gjennomgang i et nettbasert kommunestyremøte der en skisse til planstrategi med en tematisk oversikt ble gjennomgått med mulighet for drøfting og innspill.

Det ble meldt oppstart av prosessen til statlige organer samt nabokommuner i forkant av arbeidet. Det har vært forsøkt å imøtekomme innspill om struktur og tematikk i innholdet.

Nasjonale og regionale forventninger

Regjeringen legger vekt på følgende fire store utfordringer:

- Å skape bærekraftige velferdssamfunn
- Skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig samfunnsutvikling
- Skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Skape et trygt samfunn for alle

Dette er forsøkt innarbeidet i dokumentet og planaktiviteten.

FNs bærekraftsmål

FN har satt 17 bærekraftsmål som i stadig større grad brukes som overordnede mål i mange virksomheter. I tillegg er det en rekke delmål for disse.

Froland kommune mener at FNs bærekraftsmål er viktige for offentlig planlegging, og akter å innarbeide disse i sitt planregime på en måte som er tilpasset forholdene i Froland.

Agder 2030

Regionplan Agder 2030 (høringsforslag pr dd) har en rekke mål om en positiv utvikling i regionen. Det er fem tema som skal være hovedsatsingsområder frem mot 2030:

- Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter
- Verdiskaping og bærekraft
- Utdanning og kompetanse
- Transport og kommunikasjon
- Kultur

I tillegg har planen tre gjennomgående perspektiver:

- Næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser
- Levekår, likestilling, inkludering og mangfold
- Klima og miljø

Mål og perspektiver i regionplan Agder 2030 samsvarer godt med Froland kommunes ønsker om utvikling og innholdet i planstrategien. Froland ga i sin høringsuttalelse tilslutning til planen.

Areal- og transportplanen (ATP)

Froland har deltatt i arbeid og prosess med Areal- og transportplan for Arendalsregionen. Kommunene og fylkeskommunen gjorde vedtak om planen i 2019. Formålet med planen er å vise hvordan vi kan ta trafikkveksten i regionen på en hensiktsmessig måte, som gir en bedre trafikkflyt og høyere andel myke trafikanter. Det er en målsetning med planarbeidet at vi skal komme i posisjon til å få ekstra statlige midler.

Vedtaket i Froland var slik:

- 1. Kommunestyret gir sin tilslutning til foreliggende regional areal- og transportplan for arendalsregionen, siste datert 9.10.18, og tilrår at fylkestinget godkjenner planen.*
- 2. Det forutsettes at normer og retningslinjer som er foreslått for arealplanlegging kan bli gjenstand for kommunal tilpasning i kommuneplanen, både i arealdel og samfunnsdel. Dette vil skje i dialog med regionale sektormyndigheter i fremtidige planprosesser*

Ny kommunelov

Høsten 2019 trådte ny kommunelov i kraft. Den nye kommuneloven erstatter forrige kommunelov fra 1992. Hovedinnholdet i 1992-loven er videreført, men det er også gjort viktige endringer i innhold. Loven har fått ny struktur og språklige tilpasninger for å gjøre loven enklere og tydeligere.

Den nye kommuneloven setter rammer for alle kommuner og fylkeskommuner som lokale og regionale folkevalgte organer. Lovens første paragraf defineres formålet som «å fremme det kommunale og fylkeskommunale selvstyret», og «yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne».

Endringene er mange. Det kommunale selvstyret, praktisert i ulike former siden 1837, blir nå lovfestet. Forholdet mellom stat og kommune avklares bedre i lovs form. Skillet

mellom lokalpolitikere og lokal administrasjon blir skarpere. Forholdet mellom kommunelov og særlover om kommunene avklares bedre.

Folkevalgtes innsynsrett i kommunale sakspapirer er blitt lovfestet, habilitetsreglene er blitt tydeligere, vi har fått nye definisjoner av «folkevalgte» og «folkevalgte organer», det blir vanskeligere for kommuner å ta opp gjeld, men lettere å avsette ordførere. Intern og ekstern kontroll av kommuners finanser økes, og muligheten til å ta opp store lån begrenses.

Som en konsekvens av ny kommunelov, vil en del særlover og forskrifter kunne bli gjennomgått og foreslått revidert.

De praktiske konsekvensene for Froland kommune som følge av ny kommunelov har vært jobbet med siden loven ble vedtatt.

Strategiske valg – samfunnsutvikling

Beskrivelser og vurderinger er strukturert i temabokser med en kortfattet presentasjon og gjennomgang av de forskjellige temaene. Det gis en beskrivelse av situasjonen og drøfting av status. Til slutt fremsettes planbehovet.

Oversikt:

- Overordnet utvikling
- Demografi
- Kommuneøkonomi
- Organisasjon
- Kommunesammenslåing
- Folkehelse
- Klima og energi
- Næring og arbeidsmarked
- Skole og oppvekst
- Barnehage og oppvekst
- Omsorg
- Kultur og idrett
- Kulturminnevern
- Levekår
- Rus og psykisk helse
- Trafikksikkerhet
- Kommunal infrastruktur
- Gullknapp flyplass
- Kommunikasjon fiber og mobil
- Arealbruk
- Beredskap
- Boligplan/boligsosial plan
- Likestilling, inkludering og mangfold
- Psykisk helse
- Gang- og sykkelstier
- Eldre

Tema: Overordnet utvikling**Generelt:**

Froland kommune klarer i det store og hele å levere gode tjenester til sine innbyggere. Rammebetingelser, effektivisering og samfunnsutvikling fremover vil avgjøre hvordan dette vil utvikle seg fremover.

Status og funn:

Befolkningsveksten i Froland er relativt stor, den høyeste prosentvis i Agder de siste 10 årene.

Økonomien har vært relativt god i tidligere år, og det har vært investert i flere bygningsprosjekter samt kommunale tjenester. Økonomien har blitt en god del strammere de siste 2-3 årene og det er nå vedtatt å innføre eiendomsskatt.

I gjeldende kommuneplan er det utpekt følgende satsingsområder:

- Folkehelse
- Næringsliv
- Sentrum

Planbehov:

Kommuneplanen – samfunnsdelen

Økonomiplan og årsbudsjett

Kommunal planstrategi

Utfordringsdokument

Tema: Demografi

Folketallet i kommunen øker og vil passere 6 000 i løpet av 2.-3. kvartal i 2020.

Pr 1.1.2020 var det 5 951 personer bosatt i kommunen. Befolkningsveksten var stor i perioden 2009 – 2013. Etter noen år med en moderat vekst har folketallet igjen hatt en kraftig økning, det var en økning på 106 personer fra 2019 til 2020, som utgjør en økning på 1,81%. Gjennomsnittlig vekst for de siste 10 årene er 1,8 %.

Dersom veksten fra 2019 til 2020 på 106 personer dekomponeres, har kommunen et fødselsoverskudd på 37 personer (fødte minus døde). Netto innvandring er 15 personer (innvandring minus utvandring), mens netto innflytting er 54 personer (innenlands innflytting minus innenlands utflytting).

SSB sine prognoser (modell MMMM) viser at befolkningen i landet som helhet vil fortsette å øke betraktelig. I prognose til SSB vil Norge passere 5,7 millioner i 2030 og 6 millioner i 2040. Det blir i så fall den raskeste millionpasseringen i norgeshistorien. Modell MMMM er hovedmodellen som SSB bruker ved forventet befolkningsutvikling og baserer seg på middels vekst.

Med middels vekst er prognosen for Froland slik (SSB)

	2020	2030	Endring
0-5 år	432	491	59
6-15 år	824	726	-98
16-66 år	3869	4416	547
67-79 år	638	718	80
80-89 år	156	305	149
90 år og eldre	32	43	11
	5951	6699	748

Prognosene viser at antall barn i førskolealder øker, mens antall barn i skolealder går ned. Økningen i antall eldre i aldersgruppene «67 år og eldre» indikerer at den såkalte eldrebølgen vil få konsekvenser for planlegging av tjenester og tilbud innen omsorg, helse og velferd.

Prognosene tar ikke høyde for det som kan være spesielle forhold i kommunen. Dette kan være kommunale vedtak og planlegging, boligområder som oppfattes som attraktive eller næringsvirksomhet som gir arbeidsplasser. Det er derfor viktig at kommunen i sitt planarbeid bruker de siste framskrivninger som SSB publiserer.

Planbehov:

*Kommuneplanen – samfunnsdelen og arealdelen
Handlingsplan for eldrebølgen*

Tema: Kommuneøkonomi**Generelt:**

Ny kommunelov trådte i kraft fra 1.1.2020. Tilhørende forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. ble vedtatt 7.6.2019. De mest sentrale endringene på økonomiområdet er følgende:

- Økt fokus på langsiktig perspektiv i økonomiplanen - minst 4 års økonomiplan. Dette for at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.
- Økt fokus på konsernbegrepet (kommunen + kommunale foretak).
- Det må vedtas finansielle måltall for hvordan kommunens økonomi bør utvikle seg.
- Budsjettet skal dekke avsetninger for å ivareta en god økonomiforvaltning. Investeringene skal over tid ha en egenfinansiering som ivaretar den økonomiske handleevnen.
- Ny lov lovfester en plikt til å ha et økonomireglement.
- Dersom årsregnskapet legges fram med et merforbruk, skal rådmannen foreslå endringer i årets budsjett, og saken skal behandles av bystyret senest 30. juni.
- Innskjerping ROBEK knyttet til:
 - o Økonomiplan, budsjett, regnskap eller årsberetning ikke er vedtatt innen lovens frister.
 - o Regnskapet viser et oppsamlet merforbruk 3 % av driftsinntektene.
 - o Økonomiplan, budsjett, regnskap viser at et merforbruk skal dekkes inn over flere enn to år.
 - o Økonomiplanen og budsjettet skal vise utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser.
- Kommunen kan ta opp lån til kjøp av aksjene i single-purpose eiendomsselskap og i visse tilfeller også ta opp lån til andres investeringer som er lovpålagte oppgaver. Single-purpose selskap er selskap hvor bl.a. den eneste virksomheten de har, er å eie og drifte (leie ut) eiendommen og ikke har andre ansatte enn daglig leder.

Status og funn:

Froland kommune har de siste årene gått inn i budsjettårene med stramme budsjett og liten buffer avsatt til uforutsette hendelser. Videre kan det se ut til at det i de fremtidige budsjett vil bli ytterligere svekket økonomisk handlingsrom og behov for å redusere driftsnivået og/eller øke inntektsnivået.

I forbindelse med ny kommunelov arbeides det med et revidert økonomireglement og utarbeidelse av finansielle måltall. Måltallene skal være styrende for hvordan kommunens økonomi bør utvikle seg.

I årsberetningen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen.

Planbehov:

Økonomiplan med handlingsdel og årsbudsjett

Økonomiplan og budsjett inneholder kommunes årsbudsjett, økonomiplan for de påfølgende tre årene og målene kommune skal arbeide mot i fireårsperioden.

Tema: Organisasjon

Generelt:

For å løse sitt oppdrag er kommunesektoren avhengig av tilgang til tilstrekkelig kompetent arbeidskraft. Kommunen er arbeidskrafts- og kompetanseintensive virksomhet innen et mangfold av tjeneste- og fagområder. Kommunen må være attraktiv og videreutvikle sitt omdømme for å beholde, utvikle og rekruttere kompetent arbeidskraft, for å sikre rett kompetanse til å kunne levere de riktige tjenester.

Arbeidsgiverstrategien skal peke på de innsatsområder kommunen må være god på for å utvikle organisasjonen og medarbeiderne. Dette for å være en attraktiv arbeidsgiver som er konkurransedyktig og tilbyr gode tjenester til innbyggere og brukere.

To hovedutfordringer som vil være viktig for kommune for å oppnå dette er:

- **Evnen til utvikling og nyskaping**
- **Evnen til å rekruttere, utvikle og beholde medarbeidere**

Status og funn:

Bakgrunnen for hovedutfordringene er blant annet endringer i befolkningen, med flere eldre og endret befolkningssammensetning i kommunen. Det handler også om at økt velstand fører til innbyggernes økte krav og forventninger til offentlige tjenester, og om økte føringer og krav fra statlige myndigheter. Befolkningsframskrivninger tilsier et økt behov for tjenester spesielt innen helse- og omsorgssektoren og innen undervisningssektoren.

Kommunene trenger en strategisk arbeidsgiverpolitikk for å imøtekomme disse utfordringene. Arbeidsgiverpolitikkenes kjerne er de handlinger, holdninger og verdier som arbeidsgiveren står for og praktiserer overfor medarbeiderne hver dag.

Arbeidsgiverpolitikken handler også om ansatte og de ansattes evne og muligheter til å følge opp politiske vedtak, skape god kvalitet på tjenestene og få fornøyde brukere.

Tilgang på arbeidskraft og rett kompetanse avhenger blant annet av; turnover, økt avgangsalder, stillingsstørrelser, utdanningsnivå, sykefravær og permisjoner.

For å møte utfordringen med sikre rett kompetanse til å kunne levere riktige tjenester, vil aktuelle innsatsområder være:

- Kompetanse – anvendelse og utvikling
- Å rekruttere, utvikle og beholde riktig kompetanse

- Endring, omstilling og innovasjon
- Lederskap og medarbeiderskap

Arbeidsgiverstrategien vil være et overordnet strategidokument som skal vise retning og være en felles referanseramme for medarbeidere, tillitsvalgte og ledere.

Strategien konkretiserer kommunens verdier, mål og innsatsområder for å utvikle organisasjonen og medarbeiderne, slik at kommune er en attraktiv arbeidsgiver og tilbyr gode tjenester til innbyggere og brukere.

Innen de ulike innsatsområder vil det være aktuelt med egne handlingsplaner eller retningslinjer, eks. Lønnspolitiske retningslinjer, Kompetanseplan, Plan for likestilling, inkludering og mangfold (LIM).

Planbehov:

Arbeidsgiverstrategi

Tema: Kommunesammenslåing

Forslaget til ny kommunereform var grunnlaget for en rekke møter og vurderinger i årene 2014-2016. Froland kommune deltok i prosesser sammen med de øvrige kommuner i Østre Agder og det ble også vurdert samarbeid med enkeltkommuner. Den endelige behandling var i kommunestyrets møte 16.6.2016 og det ble et enstemmig vedtak i saken:

«Froland kommunestyre har etter en helhetlig og grundig prosess kommet til det resultat at Froland og dens innbyggere er mest tjent med å videreføre kommunen som en udelelig og selvstendig kommune.»

Da Stortinget behandlet kommunereformen, ble det ikke gjort endringer i kommunestrukturen i Aust-Agder. Kommunesammenslåing har etter dette ikke vært et aktuelt tema for verken kommunestyret eller rådmannen. Det har kommet henvendelse fra enkeltkommuner om å starte ny prosess, men saken er avvist av formannskapet. Vedtaket om å videreføre kommunen som udelelig og selvstendig kommune ligger følgelig fast.

Froland kommune er med i flere samarbeid der hvor dette er hensiktsmessig for å løse kommunale oppgaver på best mulig måte. Samarbeid med andre kommuner kan gjøre det enklere å rekruttere, bygge opp og beholde kompetanse. Samarbeid kan også være økonomisk lønnsomt. Kommunesamarbeidet Østre Agder regionråd er viktig for kommunen og nye forslag til samarbeid med en eller flere kommuner vurderes fortløpende.

Planbehov:

Det legges ikke opp til planarbeid for tema kommunesammenslåing

Tema: Folkehelse
Generelt: Folkehelse er et bredt og viktig tema som arbeides med av alle virksomhetene i Froland kommune.
Status og funn: Froland kommune har nylig ferdigstilt Folkehelseoversikten for 2020. Den viser at det er forbedringspotensial på flere områder. Det er i dokumentet forslag til prioriterte satsingsområder: Bedring av psykisk helse og livskvalitet med hovedfokus på barn og unge Tiltak for bedre helse for eldre Fysisk aktivitet: tilrettelegging for hverdags-/lavterskel bevegelse og trim (GS-veier, tilrettelagte turløyper der folk bor, nærmiljøanlegg, enkle skogsløyper for gange og sykling)
Planbehov: <i>Folkehelseoversikt</i> <i>Turveier – handlingsplan for Froland kommune (gange og sykling)</i> <i>Grønnstrukturplan</i> <i>Handlingsplan for eldrebølgen</i> <i>Strategi for et aktivt friluftsliv</i> <i>Ruspolitisk handlingsplan</i> <i>Plan for psykisk helse med fokus på barn og unge</i>

Tema: Klima og energi
Generelt: Gjeldende klima og energiplan er fra 2009. Pålegg fra Statlige planretningslinjer om å vurdere revidert hvert fjerde år.
Status og funn: Forslag til planprogram vedtatt i formannskapet. Foreløpig funn antyder at Froland har lite klimagassutslipp og planarbeidet gir begrenset handlingsrom.
Planbehov: Klimaplan

Tema: Næring og arbeidsmarkedet
Generelt: Det er en jevn og god aktivitet på næringsområdet i Froland. Det er en jevn økning av bedrifter i Froland. Det er også en god utvikling i etableringer i næringsområdene.
Status og funn: Det er de siste 10-15 årene etablert en rekke bedrifter på Blakstadheia næringsområde. Fengselet lokaliseres også der, og det er interesse for tomter der.

Froland ønsker å være attraktive for næringslivet, både ved å tilby bistand for næringslivet og ved å kunne tilby egnede næringsarealer. Sentrum har en økende aktivitet, og det er tilrettelagt for en langsiktig økning på lang sikt (reguleringsplaner). Gullknapp Aerial Center har et stort potensial for å utvide aktivitetene på sitt område. Skarsbru næringspark er nylig etablert og der er det muligheter for arealkrevende industri m.a.

Sysselsettingsgraden har de siste årene ligget på vel 70 %. Ifht gjennomsnittet i landet er det noe lavt. Registrert helt arbeidsledige har 2017 – 2019 vært på rundt 2,5 %. Ledigheten (april 2020) er helt oppe i 10,4 %, dette må selvsagt ses i sammenheng med koronasituasjonen og er ekstraordinært. For landet har det i samme periode vært en ledighet på rundt 2,3 % (SSB) (april 2020: 11,3 %).

Planbehov:

Næringsstrategi. Revisjon 2024.
Reguleringsplan for nye næringsarealer langs ny adkomstvei til Gullknapp

Tema: Skole og oppvekst – virksomhet skole**Generelt:**

Virksomheten Froland skoler består av 4 skoler, kulturskole, pedagogisk psykologisk tjeneste/kommunepsykolog og voksenopplæring. Hovedsatsingsområdet er «Bedre tilpasset opplæring». Skolene får veiledning fra Veilederkorpset (udir) og har ut fra veiledning valgt følgende satsingsområder. Tilpasset opplæring, vurdering for læring og profesjonelle læringsfellesskap. Sentrale emner innenfor satsingsområdene har vært: Relasjonsbygging, elevmedvirkning, mer praktisk, variert og relevant undervisning, endre prøve- og vurderingsform, delingskultur og kollegaveiledning. I de nærmeste årene vil Fagfornyelsen (nye læreplaner) og digitalisering av skolene stå sentral.

Status og funn:

Flere av skolene vil ha behov for utbygging/ombygging og det jobbes med en plan for skolestrukturen som ivaretar behovet for de neste 10-15 årene.

Planbehov:

Strategi og tiltaksplan grunnskolen.
Plan for skolestrukturen i Froland kommune.

Tema: Barnehage og oppvekst**Generelt:**

Froland Kommune har fem kommunale og to private barnehager med omtrentlig likt antall barn offentlig/privat. Begrepene tidlig innsats og kvalitet er nasjonale føringer og felles for alle, mens visjoner og satsningsområder varierer fra barnehage til barnehage. I 2018 ble det vedtatt ny pedagog- og bemanningsnorm som skal sikre at alle barnehager har tilstrekkelig bemanning. Regjeringens planstrategi *kompetanse for fremtidens*

barnehage, har hatt tiltak rettet mot alle ansatte i barnehagene, for å støtte opp om arbeidet med rekruttering og kompetanseutvikling hos alle ansatte i barnehagene.

Status og funn:

Det har tidligere vært nedgang i antall barn i Froland, men trenden har nå snudd og det er behov for ytterligere barnehageplasser. Arealmessig er Bliksåsen barnehage konstruert for flere antall barn enn det er pr i dag og en naturlig plass å utvide barnehagetilbudet i Froland. Barnehageplanen gir føringer for å utvide kommunale plasser.

Planbehov:

Barnehageplan revisjon

Vurdere utvidelse av barnehageplasser framover

Tema: Omsorg

Generelt:

Omsorgsplan skal planlegge hvordan kommunen skal kunne yte omsorgstjenester til kommunens innbyggere. Den skal på grunnlag av nåværende brukergruppe og fremskrevet befolkningsvekst kunne imøtekomme de faglige utfordringene kommunen vil møte i fremtiden. Planen skal avdekke fremtidige investeringer slik som tjenesteboliger og nødvendig utstyr for å yte tjenestene og også kunne kartlegge nåværende og fremtidig bemanning.

Status og funn:

Antall eldre over 80 år vil i Froland som i resten av Norge øke betraktelig de neste 20 årene. Framskrivinger fra SSB sitt hovedalternativ viser at antallet vil øke fra 185 personer i dag til 478 i 2040. Dette, i tillegg til flere endinger i utfordringsbildet, vil få konsekvenser for planleggingen og drift av de tjenester vi tilbyr i årene som kommer.

Det vil bli viktig å utvikle tjenester som støtter opp under forebygging, tidlig innsats, og rehabilitering. For å utløse ressurser på tvers av og utenfor kommuneorganisasjonen må det ses med nye øyne på hva en tjeneste skal være og hvem som skal være med på å skape den. Morgendagens omsorgstjeneste skal legge til rette for at brukerne i større grad blir en ressurs i eget liv, for at lokalsamfunnets innbyggere mobiliseres på nye måter og blir ressurser for hverandre, for at velfersteknologi blir en ressurs for bruker som dermed får bedre muligheter til å mestre hverdagen, og for at ressursene hos ideelle og frivillig organisasjoner videreutvikles og tas i bruk på nye måter.

Planbehov:

Virksomhetsplan -har som mål å ferdigstille i 2020

Boligsosial plan - jobber med dette i samarbeid med virksomhetene helse og velferd og teknisk

Handlingsplan for eldrebølgen

Tema: Kultur, idrett og frivillighet**Generelt:**

Gjeldende plan for området er en kommunedelplan for kultur og idrett med et handlingsprogram for anlegg 2020-2023. Styrken med den gjeldende planen er at den favner bredt på tvers av kulturområdet. Folkehelse er også med. Det er likevel et behov for en fornyelse av planverket innenfor kulturfeltet. Kommunens kulturarbeid har endret seg over tid. De siste årene har vi gradvis skiftet over til en måte å jobbe på som er bygd på samskaping og tett samarbeid på tvers mellom kommunen, andre offentlige aktører og frivilligheten. Vi har omorganisert internt og er klare for å gå inn i en inkluderende planprosess sammen med lag og foreninger, kulturutøvere og mange engasjerte samarbeidspartnere. Økt stimuleringsarbeid og deltakelse i likeverdige partnerskap, fremfor tradisjonell enveis tjenesteyting, er en forutsetning for et bærekraftig offentlig kulturarbeid og for kommunens kapasitet til å bidra et levende sivilsamfunn. Barn og ungdom er en prioritert målgruppe i arbeidet vårt, og vi skal ivareta brukermedvirkning også overfor dem. Biblioteket, som nå rommer tjenester innen folke- skole- og fengselsbibliotek, trenger en egen mer operativ strategi.

Status og funn:

Froland kommune har en svært høy andel av kommunalt eide idrettsanlegg og kulturbygg, og utgifter til drift av idrettsanlegg utgjør KOSTRA-tall på området, og vi skiller oss fra mange av kommunene rundt oss ved en høy dekningsgrad og bredde i idrettsanleggene. Dette har vært en villet politisk strategi gjennom mange år, og det har også en del av folkehelsesatsningen og stedsutviklingen. Kommunen har også prioritert gode rammevilkår for menighetene, og vi ligger høyt i KOSTRA-tall også her. De siste årene har det vært en tilbakegang i antall lag og foreninger utenfor idrett og menighetsliv. Det er også relativt få organiserte aktører knyttet til friluftsliv og kulturutøvelse innen musikk, teater, visuell kunst. Både breddekulturen, nisjene og de profesjonelle utøverne har vanskelige kår i Froland per i dag. Om vi skal følge opp føringer i Regionplan Agder, nasjonale føringer og hovedsatsninger i kommuneplan må vi revidere, helheten og balansen i kommunens kulturarbeid, budsjettstruktur og organisering. Kun en mindre del av kulturfeltet ligger under Kultur og bibliotek, mens idrettsanlegg, folkehelse, kulturskole, og museum (Frolands Verk) ligger under andre virksomheter. Uavhengig av organisering må en bred kulturforståelse og alle kulturaktører være inkludert i planprosessene innenfor feltet.

Planbehov:

Temaplan for kultur, idrett og frivillighet 2021-2025
Bibliotekstrategi 2022-2026
Strategi for et aktivt friluftsliv 2023-2027
Sivilsamfunnsstrategi eller Frivillighetserklæring for Froland 2023-2027
Revisjon av infrastruktur innenfor kulturområdet (idrettsanlegg, kulturbygg, mv) 2021
Utredning av ny kulturarena 2020-2021

Tema: Kulturminnevern**Generelt:**

Kommune skal ha en plan for forvaltning av kulturarv og kulturminnevern. Det ble i 2018 utført et godt registreringsarbeid av kulturminner i Froland.

Status og funn:

Selve plandokumentet må utarbeides. Prosessen skal skje i samarbeid på tvers internt, og med relevante lokale og regionale aktører.
Froland kommune eier Frolands Verk som det både er viktig å ta vare på som kulturminne, men også som museum-, friluftsliv og næringsdestinasjon.

Planbehov:

Kulturminneplan
Utviklingsplan for Frolands Verk

Tema: Levekår

- Ny plan for Habilitering og rehabilitering ferdigstilt i januar 2020. Pga Korona-situasjonen er planen ikke fremlagt Kommunestyret til politisk behandling. Planen omtaler alle helse-/omsorgstjenestene i Froland kommune. Men både fysio-/ergoterapi og arbeidet innen boveiledning og habilitering kan komme inn under både «folkehelse»-begrepet og levekår. Boksene i planstrategi passer ikke helt til tjenesteinndeling.
- Det er igangsatt arbeid med Plan for selvmordsforebygging i Froland kommune, i samarbeid Familiens hus
- Det foreligger Plan for vold i nære relasjoner
- Flere kommuner utarbeider nå en plan for veteraner for å kartlegge behov for oppfølging

Planbehov:

Virksomhetsplan for Helse og velferd: Virksomheten har som mål å sette i gang prosessen med ny plan. Den tidligere planen er utdatert og virksomheten er omorganisert siden forrige plan.

Boligsosial handlingsplan: Dette i samarbeid med virksomhetene Omsorg og Teknisk. Leder for Tjenestekontoret har en sentral rolle ifht kommunale boliger, saksbehandling og vil kunne gi viktige bidrag inn i et plansamarbeid rundt bolig-tematikk i Froland kommune
Plan for selvmordsforebygging
Plan for vold i nære relasjoner
Veteranplan

Tema: Rus og psykisk helse**Generelt:**

Ruspolitisk handlingsplan ble godkjent i 2016-2020.
Psykisk helse og rus deltar i arbeidet med plan for selvmordsforebyggende arbeid, plan for vold i nære relasjoner og i arbeidet med plan for habilitering og rehabilitering. Psykisk helse og rus er også tett knyttet til folkehelse og plan for dette i Froland kommune

Status og funn:

- Ny plan for Habilitering og rehabilitering ferdigstilt i januar 2020. Pga Korona-situasjonen er planen ikke fremlagt Kommunestyret til politisk behandling. Det foreligger igangsatt arbeid med plan for selvmordsforebygging i Froland kommune, i samarbeid Familiens hus
- Det foreligger plan for vold i nære relasjoner

Planbehov:

Virksomhetsplan Helse og velferd
Ruspolitisk handlingsplan skal revideres i 2020

Tema: Trafikksikkerhet

Generelt:

Trafikksikkerhetsplan revideres hvert fjerde år, i etterkant av arbeidet med kommuneplanens arealdel. Den er ikke lovfestet, men nasjonale –, regionale myndigheter og frivillige organisasjoner har forventninger at kommunen innehar trafikksikkerhetsplan.

Status og funn:

Nylig vedtatt trafikksikkerhetsplan gjeldende for neste 4 års periode. Nytt er at det skal gis årsrapport og melde inn neste års investeringstiltak årlig til kommunestyre.

Planbehov:

Trafikksikkerhetsplan
Gang- og sykkelvei Blakstadheia-Libru
Gang- og sykkelvei Kleivene-Frolands Verk
Gang- og sykkelvei Mjøllhus-Froland kirke

Tema: Kommunal infrastruktur

Generelt:

Vannproduksjon:

Vannverket vurderes løpende ifht kvalitet og kapasitet. I varme perioder om sommeren, med mye hagevanning, klarer vi ikke å produsere nok vann til å holde nivåene i høydebassengene. På kort sikt kan et tiltak være å sette strengere vanningsregler. På lengre sikt vil det være behov for mer omfattende tiltak, og vi har satt i gang et prosjekt som skal vurdere kvalitet, kapasitet, bassenvolum og dessuten tilgang til reservevann. Froland kommune har pålegg fra Mattilsynet å skaffe en reservevannsløsning innen 2025. Det betyr et fullverdig alternativ til dagens vannproduksjon, med tilsvarende mengde og kvalitet. Hovedalternativet er å legge vann- og avløpsledninger i en fremtidig GS-vei til Libru, for å få vann fra Arendal kommune.

Avløpsrensing:

Neset RA er gammelt, slitt og har dårlig kapasitet. Det bygges nå nytt avløpsreanseanlegg på Neset, like ved det gamle. Anlegget skal settes i drift 01.juni 2020, og det gamle anlegget skal så rives. Det nye anlegget har endret prosess ifht det gamle, med en kapasitet på 8000PE. Vi har i dag en belastning på rundt 4000PE.

Ledningsnett:

Saneringsplan for perioden 2020 – 2027 for vann- og avløpsledninger, fokuserer på utskifting vannledninger i grått støpejern da disse gir en del driftsproblemer. Ledningsnettet saneres jevnlig, med en planlagt investering på 1.000.000,- årlig. Dette blir ca 50- 100meter pr år, men vi investerer ca hvert 3-5 år for å kunne ta lengre strekk i hver anleggsperiode. Summen på 1.000.000,- bør revurderes og økes, da pris pr løpemeter grøft har økt vesentlig siden summen ble satt. Behovet vil sannsynligvis også øke i tiden fremover, da stadig større deler av ledningsnettet blir 50 år gammelt.

Gjeldende saneringsplan legger opp til 1mill i året, men lister opp flere prosjekter som av forskjellige grunner må utføres i tillegg til vanlig ledningssanering.

Status og funn:

Vann og avløp: Hovedplan VA er revidert pr aug. 2019. Saneringsplan er revidert pr mars 2020

Planbehov:

VA-plan: Hovedplan VA ble revidert i 2019, vedtatt i kom.st 29.08.19. Revideres ca hvert 4. år

Vedlikeholdsplaner: Saneringsplan for vann og avløp er oppdatert pr 06.04.20. Revideres etter 2027 eller ved behov

Tema: Gullknapp flyplass**Generelt:**

Arendal flyplass Gullknapp er lokalisert i Froland kommune. Gullknapp Aerial Center er etablert for å utvikle området videre. Det er lokalisert flyskole (OSM) og det foregår noe småflyaktivitet og også noe droneflyging her. Det er i høring sagt at GAC ønsker å være en hovedaktør for elfly. Det er regulert store næringsarealer rundt flyplassen. Flyplassen har også søkt om konsesjon for økt flyaktivitet, hovedsakelig med bakgrunn i flyskolens behov som er økende.

Status og funn:

Det er behov for ny adkomstvei. Det er i eget planprogram valgt hovedtrasé, neste skritt er å lage reguleringsplan. Som grunnlag for reguleringsplanen er det tenkt å utarbeide en temaplan for friluftsliv og næringsarealer i veiens nærområde på frolandssida for å avklare arealbruken på en god måte. Det er aktuelt å skille planprosessene for vei og næring.

Planbehov:

Temaplan friluftsliv og næringsarealer
Reguleringsplan for ny adkomstvei Fv42-Gullknapp
Reguleringsplan for næringsarealer langs ny adkomstvei til Gullknapp

Tema: Kommunikasjon - Fiber og mobil**Generelt:**

Froland kommune har som overordnet mål at hele kommunen og alle innbyggere skal sikres tilgang til høyhastighets bredbånd.

Status og funn:**Bredbånd**

En stor andel av kommunens husstander har i dag tilgang på bredbånd med akseptabel hastighet.

Områder utenfor boligfelt er i hovedsak bygd ut med støtte fra staten (Nkom), fylkeskommunen og i noen tilfeller kommunen.

Et stort område som strekker seg fra Mjåvatn og Øynaheia i sør til Mjåland og Øvre Lauvrak i nord/vest er fortsatt ikke bygd ut. I 2019 ble det gitt tilsagn om støtte fra

både Nkom og fylkeskommune til dette prosjektet. Anskaffelsesprosess er startet og valg av leverandør vil forhåpentligvis bli avgjort i løpet av sommeren 2020.

Øvrige områder som fortsatt mangler bredbånd med akseptabel hastighet er i hovedsak Stimoen/Risland, Ustad, Blakstad/Messel og Blakstadheia/Libru. Mulighetene for å søke om støttet til fiberutbygging i disse områdene vil bli avklart i løpet av våren 2020.

Mobildekning

Ny mobilmast ved Ytre Lauvrak ble satt i drift i februar 2020. Dermed er de fleste områdene i kommunen med fast bosetning dekket med akseptabel mobildekning. Noen få boliger ligger fortsatt slik til at mobildekningen er dårlig. De fleste av disse har eller forventes å få akseptabelt bredbånd.

Planer må være fleksible og tilpasses til enhver tid gjeldende målsetninger og krav fra sentrale myndigheter.

Planbehov:

Handlingsplan/oversikt for fiber- og mobilutbygging i kommunen

Tema: Arealbruk

Generelt:

Kommuneplanens Arealdel skal vurderes revideres hvert fjerde år. Helst i begynnelsen av kommunestyreperiode. Er lovpålagt.

Status og funn:

Dagens arealdel er vedtatt av kommunestyret høsten 2019.

Det ble lagt en hensynssone i påvente av plan for et større område

Blakstadheia/Gullknapp. Grunnet at det ble vanskelig å lokalisere ny næringsområder i forbindelse med ny adkomstvei til Gullknapp som er under planlegging. Så lenge man ikke kan stadfeste veitraseen eksakt, var det umulig å lokalisere ny næringsområder.

Vi har rikelig med utbyggingsområder for boligbygging og vil kunne etterkomme forventet etterspørsel som følge av utviklingen av regional fengsel, ny næringsvirksomhet på industriområde, flyskolen og forventet utvikling av Gullknapp flyplass.

Kommuneplanens arealdel bør rulleres i denne kommunestyreperioden. Dette med bakgrunn i at det er stor utvikling i kommunen.

Planbehov:

Kommuneplanens arealdel

Boligstrategi

Areal og Transportplan for Arendalsregionen

Sentrumsplan

Reguleringsplan for næringsområder langs ny adkomstvei til Gullknapp

Tema: Samfunnssikkerhet og beredskap

Alle kommuner har et ansvar for å etterleve forskrift om kommunal beredskapsplikt. Forskriften stiller bl.a. krav til overordnet ROS-analyse og oppdatert overordnet beredskapsplan. Disse skal være forankret i kommunestyret.

Plandokumentene ble vedtatt i kommunestyret oktober 2018, ROS-analysen gjelder t.o.m.2022. Arbeidet med revisjon må være slutført innen årsskiftet 2022/2023.

Overordnet beredskapsplan må oppdateres jevnlig. For at den også skal ivareta krav fra lov om helsemessig og sosial beredskap, må også den planen være forankret i kommunestyret.

Beredskapsplanen har følgende deldokumenter:

- Overordnet beredskapsplan
- ROS-analyse (skal også revideres som del av planprosessen)
- HMS/årshjul inkl. kompetanseplan for nøkkelpersonell i beredskapsarbeidet
- Varslingsliste

Planbehov:

Overordnet beredskapsplan
ROS-analyse - beredskap

Tema: Likestilling, inkludering og mangfold

Generelt:

Froland kommune vedtok for første gang en plan for likestilling, inkludering og mangfold i begynnelsen av 2020. Prosessen bygde på prinsipper om involvering og deltakelse og varte fra høsten 2018, frem til endelig vedtak over nyttår i 2020.

Status og funn:

Planen har en handlingsdel som revideres ved behov. Status rapporteres årlig. Tiltak og prosjekter trenger systematisk oppfølging i virksomhetenes tematiske arbeid.

Planbehov:

Revisjon: Igangsetting i 2022
LIM skal være gjennomgående perspektiv i alle planer, budsjett og økonomiplan, og kommunens jevne arbeid, i likhet med annet tverrfaglig og tematisk arbeid som folkehelse, bærekraft, klima og beredskap.

Planer for perioden 2020 – 2024:

Det er ønskelig å i større grad avklare plantyper og hvilken måte planen skal gjennomføres på. Dette vil gjøre det enklere å gjennomføre og forholde seg til de forskjellige planene, og det vil kunne bli lettere å få nytte av planene.

Følgende definisjoner er pr dd utgangspunkt for klassifisering, dette skal det arbeides videre med:

- *Melding* brukes når kommunen vil drøfte og belyse en sak innenfor enkelte fagområder som er viktig for utvikling av kommunen, uten at det knyttes til forslag til mål, strategier eller tiltak.
- *Strategi* skiller seg fra plan ved at den ikke har tiltak. Strategiene vil normalt være mer overordnede enn temaplaner og skal vise retning for ønsket utvikling.
- *Temaplan* er det mest omfattende planverktøyet, og skal både ha mål og (forslag til) tiltak, og kan ha strategier og/eller satsingsområder. Temaplan vil gjennom å definere tiltak ha mer direkte økonomiske konsekvenser enn strategiene.
- *Handlingsplan* er definert som en plan som bare omhandler tiltak for oppfølging av en vedtatt strategi eller plan, eller deler av disse. Eller det kan gjelde oppfølging av samfunnsområder der utfordringer og mål er klarlagt gjennom politiske vedtak eller andre overordnede føringer, fx kommuneplanens samfunnsdel eller deler av denne.
- *Reguleringsplan* er planer etter plan- og bygningsloven.

Planer 2020 - 2024	Tidspunkt	Ansvarlig	Type plan
Kommuneplanen, samfunnsdelen	2020/21	Rådmann	
Kommuneplanen, arealdelen	2022	Teknisk	
Økonomiplan og årsbudsjett, årlig	-	Rådmann	
Beredskapsplan inklusiv ROS	2022	Rådmann	Temaplan
Kommunal planstrategi	2024	Rådmann	
Strategi for likestilling, inkludering og mangfold (LIM)	2022	Kultur	Strategi
Boligstrategi	2020	rådmann	temaplan
Plan for fiber og mobil	2021	Teknisk	Handlingsplan
Temaplan friluftsliv og næringsarealer Hurvehei-Gullknapp	2020	Rådmann	temaplan
Reguleringsplan for ny adkomstvei Fv42-Gullknapp	2021	Teknisk	Reguleringsplan
VA-plan: Hovedplan	2023	Teknisk	Temaplan
Trafikksikkerhetsplan	2024	Teknisk	Temaplan
Gang- og sykkelvei Blakstadheia-Libru	2021	Teknisk	Reguleringsplan
Gang- og sykkelvei Kleivene-Frolands Verk	2022	Teknisk	Reguleringsplan

Ruspolitisk handlingsplan	2020	Helse og velferd	Handlingsplan
Virksomhetsplan for Helse og velferd	2023	Helse og velferd	Temaplan
Virksomhetsplan for Familiens hus	2023	Familiens hus	Temaplan
Kulturminneplan	2020	Kultur	Temaplan
Temaplan for kultur, idrett og frivillighet	2021	Kultur	temaplan
Virksomhetsplan omsorg	2023	Omsorg	Temaplan
Barnehageplan revisjon	2023	Familiens hus	Temaplan
Strategi og tiltaksplan grunnskolen	2021	Skole	Temaplan
Plan for skolestrukturen i Froland kommune	2020	Skole	Temaplan
Næringsstrategi	2024	Rådmann	Strategi
Klimaplan	2020	Teknisk	Temaplan
Folkehelseoversikt	2024	Folkehelsekoordinat or	Melding
Arbeidsgiverstrategi	2021	Rådmann	Strategi
Plan for selvmordsforebygging	2020	Helse og velferd	
Plan for vold i nære relasjoner	2023	Helse og velferd	
Grønnstrukturplan	2023	Teknisk	Temaplan
Planer som skal vurderes nærmere i perioden			
Turveier – handlingsplan gange og sykling		Folkehelsekoordinato r	handlingsplan
Vurdering av utvidelse av barnehageplasser framover		Familiens hus	Temaplan
Utredning av ny kulturarena		Kultur	Melding
Sivilsamfunnsstrategi eller Frivillighetserklæring for Froland		Kultur	strategi
Strategi for et aktivt friluftsliv		Kultur	strategi
Bibliotekstrategi		Kultur	strategi
Utfordringsdokument		Rådmann	melding
Revisjon av infrastruktur innenfor kulturområdet (idrettsanlegg, kulturbygg, mv)		Kultur	
Veteranplan		Helse og velferd	
Sentrumsplan		Rådmann	
Plan for psykisk helse med fokus på barn og unge		Familiens hus	
Gang- og sykkelvei Mjølhus-Froland kirke		Teknisk	Reguleringsplan
Reguleringsplan for nye næringsarealer langs ny adkomstvei til Gullknapp	2021		reguleringsplan
Utviklingsplan for Frolands Verk			

Regionale planer som involverer Froland kommune, utvalg:

Regionplan Agder 2030 – revisjon eller rullering
Regional plan for vannforvaltning vannregion Agder
Areal og transportplan for Arendalsregionen

Revisjon av kommuneplanen

Ved behandling av planstrategien skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende eller deler av kommuneplanen skal revideres (samfunnsdel og arealdel).

Kommunestyret skal ta stilling til om det er behov for å igangsette nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.

Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen, jfr kap 11 P&B.

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens viktigste overordnede, strategiske og samordnede plan.

Samfunnsdelen har en viktig rolle som verktøy for bedre og mer helhetlig planlegging for en bærekraftig samfunnsutvikling, strategisk styring, politisk styring, og medvirkning. Den viser ønsket utvikling av kommunen, kommunens langsiktige og overordnede mål og strategier, og hvilke utfordringer og muligheter vi står overfor.

Kommuneplanens arealdel omfatter hele kommunen. Den er juridisk bindende og styrer den langsiktige arealutviklingen. Arealdelen skal sikre at arealbruken i kommunen bidrar til måloppnåelse og strategier i samfunnsdelen. Arealdelen består av planbeskrivelse, retningslinjer for saksbehandling og plankart med utfyllende bestemmelser. Den er styrende for de mer detaljerte arealplanene og utbyggingstiltak.

Det legges opp til en enkel revidering av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.

Oppfølging av planstrategien

Oppfølging av planstrategien skal dokumenteres i årsmeldingen.